

Sosiaali- ja terveysministeriö
STM037:00/2017

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto koskien luonnosta valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä

Lastensuojelun Keskusliitto haluaa kiinnittää huomiota asetusluonnoksen 4 §:n kohtiin 4. ja 6. Pykälässä 4 luetellaan erikoissairaanhoidon tehtäviä, joiden alueellisesta suunnittelusta ja yhteen sovittamisesta viiden yliopistollista sairaalaa ylläpitävän sairaanhoitopiirin tulee huolehtia. Kohta 4. on lasten, nuorten ja perheiden vaativimpien palveluiden osaamiskeskukset ja kohta 6. on psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arviointi ja niiden osaamisen ylläpito.

Lasten, nuorten ja perheiden vaativimpien palveluiden osaamiskeskukset

Asetusluonnoksen perustelutekstin¹ mukaan nämä osaamiskeskukset sisältyvät Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE) perustettaviin hallinnonrajat ylittäviin osaamis- ja tukikeskuksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen keskeisenä tavoitteena on palvelujen integrointi. LAPE-muutosohjelmassa perustettavaksi ehdotetuissa hallinnonrajat ylittävässä ns. yhteistoiminta-alueiden osaamis- ja tukikeskuksissa on kyse uudesta sosiaali- ja terveydenhuoltoa integroivasta toimintamuodosta, jonka kehittäminen on vielä kesken. Asetusluonnoksessa ja sen perusteluosuudessa ei ilmene, mikä on yliopistosairaaloiden osaamiskeskusten ja yhteistoiminta-alueiden osaamis- ja tukikeskusten välinen suhde. **Lastensuojelun Keskusliitto pitää ongelmallisena integraation näkökulmasta lainsäädännöllisen valmistelun eritahtisuutta terveydenhuollon ja sosiaalihuollon osalta.** Tavoitteena on vaativimpien palveluiden hallintorajat ylittävien osaamis- ja tukikeskusten perustaminen, jolloin myös lainsäädäntöjen yhteensopivuus tulee varmistaa kokonaisuuden toimivuuden takaamiseksi. Lainsäädännön yhteensopivuus tukisi myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaista lasten oikeutta yhdenvertaisuuteen palveluissa. **Lastensuojelun Keskusliiton näkemyksen mukaan yliopistosairaaloiden osaamiskeskusten suhde yhteistoiminta-alueiden osaamis- ja tukikeskuksiin tulee määritellä tarkasti.**

¹ Sosiaali- ja terveysministeriön muistioluonnos Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (5.5.2017), s. 8.

Psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arviointi ja niiden osaamisen ylläpito

Lastensuojelun Keskusliiton näkemyksen mukaan tavoitetta sote-palvelujen integroinnista ei tue se, että asetuksella määritellään vastuita yhdelle sektorille asioissa, joissa integraatio on aivan keskeistä.

Asetusluonnoksen ja sen perustelujen perusteella jää epäselväksi, mitä ehdotuksen 4 pykälän 6:ssä kohdassa tarkoitettut psykososiaaliset menetelmät ovat. Mitä ovat esimerkiksi ne perusterveydenhuollon ennaltaehkäisevät psykososiaaliset menetelmät, joita ne toteuttavat itsenäisesti? Sosiaalihuollossa psykososiaalinen työtapaa ymmärretään terapeuttisena asiakkaan ja työntekijän välistä vuorovaikutusta korostavana työotteena, jossa muutostyöskentelyn kohteena on asiakkaan ja hänen ympäristönsä, läheistensä ja yhteiskunnan väliset suhteet, sekä asiakkaan oma ymmärrys ja käsitys näistä.

Psykososiaalinen työtapaa yhdistää terveydenhuollon ja sosiaalihuollon teoriapohjaa, joten myös työtapojen tai menetelmien osaamisen tukemisessa tulisi huolehtia integraatiosta.

Myös kysymys psykoterapeuttisten menetelmien arvioinnin alueesta ja yliopistosairaaloiden toimintamandaatin rajoista jää epäselväksi. **Mikä taho vastaa sosiaalihuollossa (esimerkiksi lastensuojelun perhekuntoutuksessa) käytettävien psykoterapeuttisten menetelmien arvioinnista ja niihin liittyvän osaamisen ylläpidosta?**

Lastensuojelun Keskusliitto pitää valitettavana myös sote-palveluiden integraation ja psykososiaalisten interventioiden yhteisen arviointi- ja osaamis pohjan kehittämisen näkökulmasta kilpailutusratkaisuja, joissa terveydenhuollon ja sosiaalityön koulutuksen omaavat psykoterapeutit asetetaan eriarvoiseen asemaan. Esimerkit terveydenhuollon organisaatioiden kilpailutuksista, joissa sosiaalityötaustaiset psykoterapeutit on suljettu kilpailutuksen ulkopuolelle, eivät keskusliiton näkemyksen mukaan tue sote-integraatiota. Koska koko sote-uudistuksen tavoitteena on sosiaalihuollon ja terveydenhuollon integraatio, Lastensuojelun Keskusliiton näkemyksen mukaan myös psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnin ja niiden ylläpidon rakenteita tulisi valmistella yhteisesti, jotta asiakkaiden tarpeisiin paremmin vastaavat sote-palvelut voidaan turvata.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää valitettavana sote-uudistuksen valmistelun tiukkaa aikataulua ja kiirettä määritellä vielä kehittämissvaiheessa olevia asioita.